



## УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

### СТ А Н О В И Щ Е

**От:** *проф. д.с.н. Теменуга Генова Ракаджийска, УНСС, социология*

**Относно:** **По конкурс за академичната длъжност „доцент” от професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Социология – Социология на труда)**

#### **Информация за конкурса**

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Социология” на СУ, в ДВ бр. 61/28.07.2017 г.

Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № РД 38 – 656/ 16.10.2017 на Ректора на СУ.

#### **1. Кратка информация за кандидата в конкурса**

В конкурса участва главен асистент д-р Петя Иванова Славова. Тя е завършила МА в Свободния университет на Брюксел, специалност „Политически науки” (с фокус върху политическата социология). Защитила е докторат в същия университет на тема „Метаморфозите на архитектурната професия в България: регламентации, упражняване и професионална организация” през 2006 г. От 2008 г. заема академичната длъжност главен асистент. Получила е различни награди за докторски и постдокторски стипендии на институции у нас и в чужбина. Участвала е в крупни колективни международни и национални проекти като член и ръководител на българските екипи. През 2007 г. е получила награда за представен доклад на четенията за млади учени на името на проф. д.ф.н. Живко Ошавков. – голямата награда и за публикация на млад учен от Българска социологическа асоциация – втора награда. През 2010 г. е била гост-лектор на Висшето училище по социални науки в Париж, където е изнесла две лекции по проблематиката на социология на професиите.

#### **2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност**

За участие в конкурса гл. ас. д-р Петя Иванова Славова е посочила **11** публикации, три от които по датиране са публикувани преди дата на придобиване на академичната длъжност главен асистент, поради което аз няма да вземам становище по тях. Като хабилизационен труд е представена книга със заглавие „Георги Найденов и Тексим-

Имекстраком. „Комерсианска” икономика и стопанска автономия през социализма на 60-те” ( 2017 г., изд. Сиела и И-т за изследване на близкото минало, с.388). Представена е още една книга „Какъв да стана? С какво да се захвана? Професионална реализация на дипломираните по социология от Софийски университет 1990 – 2006”, на която освен автор на 155 страници, гл.ас. Славова е и съставител. Нейното авторство в книгата е свързано с написването на Въведение, част първа; част втора; част трета, глава 1 и параграф 2.8; част четвърта и заключение. Представила е общо 5 статии, публикувани в академични реферирани или индексирани списания, но двете от тях са преди 2008 г., които са публикувани в чужбина на френски език. Представени са и 4 статии публикувани в научни сборници (едната в чужбина и едната на английски език), от които едната също е преди 2008 г. Отделно са посочени едно участие в съавторство за провеждане на интервю и една рецензия на книга публикувана в канадско научно списание.

### **3. Оценка на учебно-преподавателската дейност за всеки кандидат поотделно**

От справката за академичната натовареност на гл. ас. д-р Петя Славова съдя, че тя добре се справя с учебно-преподавателската дейност и има достатъчно лекционни курсове, с което считам, че отговаря на изискването за заемане на академичната длъжност „доцент” – кандидатът да чете самостоятелни лекционни курсове.

### **4. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации**

Гл.ас. Петя Славова работи в областта на социология на професиите и социология на уникалното (в нейната терминология на изключението). В представените публикации авторката демонстрира добра социологическа ерудиция по проблемите, които анализира и относно методите, които са използвани за събиране на емпирична информация. В тях се откроява добро познаване на концепциите на наши и чужди класически и съвременни автори, работели по проблемите от тематичното й изследователско поле.

Представената като хабилитационен труд книга „ГЕОРГИ НАЙДЕНОВ и ТЕКСИМ–ИМЕКСТРАКОМ „Комисионерска” икономика и стопанска автономия през социализма от 60-те” е интересен социологически прочит на изследваните голям брой документи по делото „Тексим”, както и на излязлата по този повод литература. Реализираният анализ е на базата на възприетата методология за анализ на стопанското изключение „Тексим”. Обстойното позоваване на документните източници дава основание на авторката да направи извода, че принципите на действията на режима през изследвания период за неговото укрепване чрез делегиране на автономия на стопанските дейци са едновременно с това и принципи за постигане на лична автономия от режима на същите тези дейци, чрез преки договорки с него за постигане на каскадни привилегии. Авторката представя едно впечатляващо мащабно изследване на документи, въз основа на което прави своите изводи за механизмите, по които се постига

реализирането на „реформите“ през 60-те години на ХХ век, по силата на които трябва от една страна да се представи известна свобода на стопанските дейци, за да осъществяват постигането на икономически резултати без оглед на средствата и методите за икономическа дейност, а в същото време да се използва тази свобода за изграждане на едноличния политически режим на ограничена диктатура в страната.

Другите публикации на гл. ас. д-р Петя Славова, с които участва в конкурса, анализират свободните професии, тяхното конституиране и реализация в условията на социалистическия и постсоциалистическия политически режими; и практиката на стопански единици (на примера на ДШП „Тексим“). Като правило теоретичните обобщения са предшествани от задълбочени приложни и други изследвания. Впечатлена съм от нейната социологическа култура и от добросъвестността ѝ при проучването на източниците на информация.

## **5. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидатите**

Кандидатът реализира теоретични приноси относно адаптирането към българската реалност на социология на професиите, с което се обогатява научното познание.

Приносите с теоретичен характер оказват въздействие върху научния дебат в областта на социологията на професиите с аргументираното проблематизиране на ситуацията.

Според мен посочените от гл.ас. д-р Петя Славова приноси в справката-самооценка могат да бъдат обобщени до следните основни:

1. Адаптиране на теоретичното наследство на интеракционистката социология на професиите, чрез реконструиране на ключови понятия като «професия», «договореност», «сегментация», «ангажиране» (?) и други към българската реалност.
2. Разкриване на позиционирането на свободните професии в условията на различни политически режими и тяхната роля за еманципацията на гражданите като свободни субекти.
3. Извеждането на извода, че образованието по социология за разглеждания период не играе роля на инструмент в световите на професионална реализация на дипломираните по социология, защото там професионалната квалификация «социолог» е изгубила действителното си значение, а е останала само употребата на социологическата експертиза като инструмент за манипулация.
4. На базата на един пространен анализ на документи са реконструирани механизмите и матрицата на конституиране на едно от най-значимите за социалистическата икономика на България предприятие – ДТП «Тексим», което изиграва своята роля за укрепване на социалистическата икономика и на политическия режим, чрез утвърждаване на личната автономия на стопанските дейци.

## **6. Основни критични бележки и препоръки**

Критичните ми бележки са свързани преди всичко с начина на изложение, чиято логика не би трябвало да повтаря логиката на направеното изследователско дирене. Ако повечето от изследваните документи (в хабилитационния труд) бяха дадени в приложение, а не в такива дълги цитирания в текста, анализът би спечелил. Щяха да се избегнат многото повторения на една и съща теза, както и неподкрепените от съдържанието на приведените цитати изводи. Сега се остава с впечатлението, че по-скоро е преследвано постигането на количество обем, но това е станало за сметка на качествено представяне на иначе изключително интересно проведено изследване.

Друга критична бележка е свързана с неявно наложената тенденция в текста на хабилитационния труд на интелептиране на „комисионерската” икономика като родена от социалистическия политически режим и „изнамерена” едва ли не от Георги Найденов. Този тип икономика е познат още от зараждането на капитализма (справка Бродел), минава през компрадорската практика на испанските завоеватели, английските армади в Югоизточна Азия и се стигне до практиките на днешните капиталистически институции като Световната банка и МВФ и др., които лобират за световния капитал.

## **7. Заключение**

Постиженията и приносите в научната, публикационната и преподавателската дейност, както и професионалните качества на гл. ас. д-р Петя Иванова Славова ми дават основание да заключа, че тя отговаря на формалните изисквания, предявени по ЗРАСРБ, за заемане на академичната длъжност „доцент”, по конкурса за нуждите на катедра „Социология” - СУ, поради което предлагам на уважаемите членове на Научното жури да препоръчат на Факултетния съвет на ФФ към СУ „Св. Климент Охридски” да й присъди академичната длъжност „доцент”.

3. 12. 2017г.  
София

Подпис:  
проф. д.с.н. Теменуга Ракаджийска